



PRESSITEADE nr 130/23

Luxembourg, 5. september 2023

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-137/21 | Parlament vs. komisjon (Ameerika Ühendriikide kodanike viisanõudest vabastamine)

Komisjon ei olnud vastastikkuse puudumise tõttu viisaküsimustes kohustatud peatama Ameerika Ühendriikide kodanike viisanõudest vabastamist

Komisjonil on nimelt poliitiline kaalutusõigus otsustada, kas niisuguse vabastamise peatamine on otstarbekas, kui kolmas riik kohaldab ühe või mitme liikmesriigi kodanike suhtes viisanõuet.

Liidu õiguse eesmärk on tagada viisaküsimustes täielik vastastikkus. Seega vabastatakse viisanõudest üldjuhul ainult nende kolmandate riikide kodanikud, kes vabastavad sellest nõudest kõik liidu liikmesriikide kodanikud. Kui kolmas riik, kelle kodanikud on viisanõudest vabastatud, otsustab teatud hetkel kohaldada ühe või mitme liikmesriigi kodanike suhtes viisanõuet, on komisjonil siiski kaalutusõigus otsustada, kas selle viisanõudest vabastamise peatamine on õigustatud. Niisiis ei ole tal automaatselt kohustust peatada kõnealuse kolmanda riigi kodanike viisanõudest vabastamine. Seega jättis Euroopa Kohus rahuldamata tegevusetushagi, mille Euroopa Parlament komisjoni vastu esitas. Parlament soovis, et tuvastataks, et komisjon oleks pidanud ajutiselt peatama Ameerika Ühendriikide kodanike viisanõudest vabastamise lühiajalise viibimise puhul, sest see riik kehtestas viisanõude Bulgaaria, Horvaatia, Küprose, Poola ja Rumeenia kodanikele.

ELi tasandil on küsimus, kas teatava kolmanda riigi kodanikel on liikmesriikide välispiiride ületamiseks vaja viisat, ühtselt reguleeritud. Nimelt on liidu seadusandja ehk Euroopa Parlament ja nõukogu võtnud vastu määruse¹, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab liikmesriikide välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest vabastatud.

Juhul kui kolmas riik, kelle kodanikud on viisanõudest vabastatud, otsustab kehtestada ühe või mitme liikmesriigi kodanike suhtes viisanõude, on määruuses ette nähtud mitmeetapilise struktuuriga „vastastikkuse mehhanism“, mis võimaldab ELi tasandil ühiselt reageerida. Mõned neist reageerimisviisidest on delegeeritud komisjonile, näiteks viisanõudest vabastamise ajutine peatamine.

Ameerika Ühendriikide kodanikud on viisanõudest vabastatud. Ent kuna see kolmas riik kehtestas Bulgaaria, Horvaatia, Küprose ja Rumeenia kodanike suhtes viisanõude, kutsus parlament oktoobris 2020, olles sarnase taotluse esitanud ka 2017. aastal, komisjoni üles seda vabastamist ajutiselt peatama. Parlamendi hinnangul oli komisjon määruse kohaselt kohustatud seda tegema. Komisjon ei pidanud vaidluse all oleva vabastamise peatamist sel ajahetkel otstarbekaks eelkõige kahjulike poliitiliste ja majanduslike tagajärgede tõttu, mida selline peatamine võiks liidule kaasa tuua. Seetõttu esitas parlament Euroopa Liidu Kohtule komisjoni vastu tegevusetushagi.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1806, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (ELT 2018, L 303, lk 39).

Oma tänase otsusega jättis Euroopa Kohtu suurkoda parlamendi hagi rahuldamata.

Nimelt tuleneb määrusest, et **komisjonil ei ole automaatselt kohustust erandit peatada, vaid tal on selles osas poliitiline kaalutusõigus**. Sellega seoses peab komisjon võtma arvesse kolme kriteeriumi:

- asjaomase liikmesriigi poolt kõnealuse kolmanda riigiga viisavaba liikumise taastamiseks võetud meetmete tulemusi,
- tema enda poolt koos kõnealuse kolmanda riigi asutustega eelkõige poliitika, majanduse ja kaubanduse valdkonnas astunud samme kõikide liikmesriigi kodanike jaoks viisavaba liikumise taastamiseks või kehtestamiseks,
- tagajärgi, mida viisanõudest vabastamise peatamine tooks kaasa liidu ja selle liikmesriikide välissuhetele kõnealuse kolmanda riigiga.

Euroopa Kohus märkis, et komisjon võttis neid kolme kriteeriumi arvesse, enne kui ta otsustas vaidluse all olevat viisanõudest vabastamist mitte peatada. Eelkõige leidis komisjon seoses suhetega Ameerika Ühendriikidega, et peatamisel oleks märkimisväärne negatiivne mõju tervele reale poliitikavaldkondadele.

Seega ei väljunud komisjon oma kaalutusõiguse piiridest, kui ta leidis, et ta ei olnud kohustatud Ameerika Ühendriikide kodanike suhtes viisanõudest vabastamist peatama, mistõttu ei saa talle tegevusetust ette heita.

MÄRKUS: Tegevusetushagiga saab kontrollida liidu institutsioonide tegevusetuse õiguspärasust. Seda ei saa esitada enne, kui asjaomast institutsiooni on kutsutud üles toimingut tegema. Kui tegevusetuse õigusvastasus on tuvastatud, peab asjassepuutuv institutsioon tegevusetuse lõpetama, võttes selleks asjakohaseid meetmeid.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst ja kokkuvõte](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005.

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106.

Hoiame ühendust!

